

Analýza přístupu žen imigrantek a mužů imigrantů ke vzdělávání a na trh práce v České republice

- *Proč si imigranti a imigrantky vybírají Českou republiku ke svému životu a práci?*
- *Jaké překážky zdolávají při vstupu na český trh práce?*
- *Jaký mají přístup ke vzdělávání a jaké materiální zázemí?*
- *Cítí se zde spokojeni? Co dělají ve svém volném čase?*
- *Jak jim pomáhají neziskové organizace?*
- *Jaké problémy překonávají jejich děti ve školách?*
- *Považují imigranti a imigrantky neznalost českého jazyka za bariéru jejich začleňování do české společnosti?*
- *Jsou rozdíly mezi ženami imigrantkami a muži imigranty v úrovni jejich výdělků? Přístupu ke vzdělávání a na trh práce?*
- *Mají ženy imigrantky a muži imigranti rovné šance? A stojí o ně?*

Na tyto otázky se snažil odpovědět **kvantitativní a kvalitativní výzkum**, který pro Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR zpracovaly společnosti GAC a Jiří Kocourek aplikovaná sociologie. Výzkum byl financován z prostředků **Evropského sociálního fondu** a státního rozpočtu ČR, a jeho výstupy budou mimo jiné využity pro zefektivnění pomoci z ESF v období 2007-2013 v oblasti integrace imigrantů (imigrantek) do společnosti a na trh práce.

Česká společnost je i přes vnitřní vývoj a změny v posledních letech stále relativně homogenní a uzavřená. Je však nutné si uvědomit, že příliv cizinců do České republiky se stupňuje. Proto je třeba hledat odpovědi na otázku jak formovat proces příchodu a začleňování imigrantů do společnosti. Provedený výzkum byl ojedinělý zejména svým rozsahem a dále také tím, že se poprvé v ČR zaměřil na genderový aspekt integrace imigrantů a detailně se věnuje dvěma důležitým oblastem života imigrantů: **zaměstnávání a vzdělávání**. Výzkum byl zaměřen na imigranty ze zemí mimo EU (tzv. třetích zemí), a to jak s dlouhodobým, tak trvalým pobytem na území ČR. Součástí výzkumu byly vedle dotazníkového šetření mezi více než šesti stovkami cizinců a cizinek z Vietnamu, Číny, Ukrajiny i Ruska a dvěma stovkami azylantů a azylantek i hloubkové rozhovory s pracovníky a pracovníci neziskových organizací, škol, obcí a úřadů práce.

Některá důležitá zjištění:

- respondenti z řad imigrantů pociťují nedostatek informací o právech a povinnostech vyplývajících z právního řádu ČR, české společnosti a zvyčích, a nedostatečnou znalost češtiny;
- při zprostředkování práce se imigranti obracejí především na své známé či příbuzné imigranty; webové stránky ministerstev, služeb NNO či institucí využívá jen minimum z nich;

- získání občanství představuje pro pracovní imigranty spíše marginální téma, pro azylanty je však prioritou;
- populace imigrujících cizinců je významně diferencovaná podle míry motivace trvale se usídlit v ČR – 40 % cizinců, kteří se zúčastnili tohoto výzkumu, podmiňuje svůj pobyt v ČR ekonomickými podmínkami a podmínkami k práci, více než čtvrtina chce v ČR zůstat trvale, 11 % chce dokonce získat občanství, naopak 24 % se chce dříve či později vrátit domů;
- průměrný čistý měsíční osobní výdělek pracovních imigrantů se pohybuje zhruba mezi 11-13.000 Kč; ženy imigrantky vydělávají výrazně méně než muži (rozdíl činní cca 3 500 Kč);
- za nejvyšší prioritu při výchově svých dětí imigranti považují to, aby se jejich děti naučily česky a vystudovaly univerzitu;
- integrace dětí imigrantů do českého školství na všech stupních je důležitým nástrojem integrace jejich rodičů;
- školy nejsou dostatečně informovány o možnostech čerpání z grantových programů pro doplňkovou výuku českého jazyka pro děti cizinců;
- největším problémem spojeným se vzděláváním dětí imigrantů je neznalost českého jazyka a skutečnost, že tento problém není řešen systémově;
- ženy-imigrantky stojí v centru udržování kulturních tradic země původu na druhé straně ženy-matky zprostředkovávají integrační strategie druhé generaci;
- ženy-imigrantky jsou celkově méně informovány o podmínkách pobytu a práce v cílové zemi, častěji tedy mohou podléhat rizikovým situacím při uplatňování na českém trhu práce, což se projevuje nižšími mzdami, neplacenou prací a nevyužíváním kvalifikace;
- Síť relevantních NNO poskytujících imigrantům a imigrantkám poradenské, sociální a vzdělávací služby není rovnoměrně rozložená po celém území ČR.
- NNO pohybující se na poli integrace cizinců z tzv. třetích zemí jsou dostatečně informovány o možnostech čerpání prostředků z ESF, avšak jejich absorpční kapacita není optimální.

Další informace a výstupy z této analýzy bude možno nalézt v publikaci „**Přístup imigrantek a imigrantů ke vzdělávání a na trh práce v ČR**“, která bude v tištěné podobě k dispozici na MPSV ČR a od 5. 9. 2007 v elektronické podobě na stránkách www.esfcr.cz a www.cizinci.cz.

Jiří Sezemský
vedoucí oddělení styků s veřejností MPSV